

En el següent passatge del tortosí Vergés i Paulí és clar que hi ha una espècie d'etim. pop. (del tipus de les etimologies anecdòtiques, sempre falses): «el transporte del sollo de regalo se embió en el año 1738 a Su Exc<sup>a</sup> el Sr. Capitán General a Bna. --- Los Procuradores de Tortosa donaven peixet an aquelles per- 5  
sones que podien afavorir-la» (*Espurnes* v, 107); però vàlid com a testimoni de l'ús de la frase *donar peixet*, a Tortosa.

*Peixiu* 'la pastura magra que surt encara després de 10  
dallat el redall': a Taüll hi ha ús indiferent entre *lo peixiu* i *lo rabast* (1962); també Vall d'Àneu; i és pro-  
longament Sud d'un mot molt vastament usat en llen-  
gua d'oc: aran. *peixí(é)u* id. a la V. d'Aran; oc. ant. 15  
*paissiu* «pacage» (PDPF); *Le Païchieu*, mas en el ter-  
me de Salsigne (Sabarthès, *Dict. Top. Aude*); «*Le Peyssieu, écart*» ('quadra rural') del terme de Cassa-  
niouze, en el Cantal (Amé, *Dict. Top.*). *Peixentiu*; en-  
creuament dels dos sinònims *peixent* i *peixiu*. *Peixina*  
mallorquí 'carn' en parlar infantil (paral·lel a *peixet*, 20  
supra).

*Depéixer* [1525] Prats de Molló, V. infra a *pas-  
turar*.

*Past* m., del ll. PASTUM 'apeixit, pasturat' [Llull]:  
*tenir en past* 'en engreix': «auciés una ocha d'aquelles 25  
que tenia en *past*, e que la adobàs a dinar», *Blanq.*  
(NCl. I, 270.3); de persones: «tots hi menjaren, / e  
bé'n ballaren / a llur plaher: / lo desplaer / fon meu  
a soles; / --- / mon primer *past* / mengí ab tast / e  
fort mostalla; / al cap, sens falla, / bé la-m sentí / ---  
/ e, no mostrant, / en res, conéixer / com m'han fet 30  
*péixer*, / --- / fuy pacient», JRoig (*Spill*, 2295); «Vós  
triünphau - alletant de let tendra / aquell Senyor - qui  
dóna vid' als altres: / dels àngels *past*, - menjar de tots  
nosaltres, / lo gust del qual - beatitut engendra», 35  
Jaume d'Olesa (c. 1490), JMBover (*BiEscrBal.* II, 13.10.1).  
En el Vallès, *past* «mezcladizo de cereales que sirve en  
forraje de abono vegetal: como judías con alverjas u  
otras legumbres, maíz con habas etc.», *Mem. de Agric.*  
de la J. de Comerç v, 1817, p. 18.

+*Pastencar* v., conegut en oc. ant.: *pastenc* «pacage,  
pâturage; droit de pacage; nourriture, aliment», *pas-  
tengar* «paître; faire paître, nourrir» (PDPF); existí  
també a Ribag.: «liberam potestatem excaliandi, exam-  
plandi, laborandi per totos terminos de Ballabrica, et  
possint suos greges erbare, *pastincare* et acóillare, lig-  
nare ---», c. l'a. 910 (Serrano Sanz, *Not. y Docs. Hi.*  
*Ribag.*, 256). *Pastim* no ve de *péixer* ni verament de  
PASTA (veg. en aquest). *Pastis*, ~, 'ordí usat només  
com a pastura', *Atl.* VI, 61b: no és el derivat de *pastia* 30  
(amb el qual el confon *AlcM*, § 4) sinó derivat de *past*;  
*pastissal* ribag. *Pastiu* adj. 'porc que engreixen per  
matar-lo', Cardós i Vall Ferrera (1932-4), Àneu (Pol,  
24); m. 'pasturatge' «les roques i l'herba dels *pastius*  
eren lluentos com l'argent», JnLluís Pallarès (*Els Pas-  
tors i les Estrelles*, p. 63; *Pastors i Tempestes*, p. 1).  
*Pastivar el porc* 'engreixar-lo' Cardós i Vall Ferrera  
(1932-4). *Pastiuada*.

*Pastor* [1251] aplicat al bisbe: «gleia d'Urgel ere en  
gran mal per faliment de *pastor*», document vulgar 60

p. p. PPujol (*DocVgUrg.*, 16.12) (acusat d'incest i ne-  
potisme); freqüent, en el sentit propi, en Llull (*Blanq.*  
i *Merav.*: el pastor adúlter que ha raptat una dona i la  
té en una cova de muntanya, el pastor que s'ha empor-  
tat el fillet a les pastures dels munts i ve el llop i l'hi  
devora), en BMetge etc. Avui és d'ús general a tot el  
territori lingüístic, i en aquesta forma, provinent de  
l'acusatiu del ll. PASTOR, -ORIS, 'el qui fa péixer'. Tan-  
mateix la forma *pastre*, provinent del nominatiu-vocatiu  
PASTOR, és la forma que s'ha imposat a la major  
part del territori occità, en particular al lld. i el prov.,  
i que ha pres peu ferm en el nostre NE. Segons l'*Atlas*  
*Ling. dels Pir.-Or.* de Guiter (mapa § 78, «bergers») és  
la forma general a tota la Plana del Ross. i els As-  
pres, i l'Aude, però *pastú* a Conflent, Alt Vallespir,  
Capcir i Cerdanya, i a l'Arieja (més una estreta franja  
en el Fenollet i País de Saut), així com a Cervera i  
Banyuls de la Marenda i algun poble de l'Albera, en  
els quals també hi ha *pastú*.

Com sempre, les dades dels Atlas Ling. són defec-  
toses, car *pastre* apareix també en aquests llocs, al-  
menys en certs usos (o ocasionalment en tots): «*per*  
*pástræ* tenien ---», Enveig; «En Lorette era un *pástræ*»,  
La Roca d'Albera; «Allí hi ha una barraca de *pástræ*»  
Glorianes; «les fedes i el *pástræ* passen les *Escalles*»  
Nyer; «en el Cauce hi ha 7 o 8 barraques dels *pástræ*»  
Sta Coloma de Tuïr (1960); AntCayrol (*Cont. Cerd.*,  
87). En el Canigó i el Capcir, ja no: *pastús* a Fillols, i  
en el Capcir («sínyals fei(t)s pels *pastús*», «*te édz üm*  
*pastú*» Formiguera de Capcir, 1960). I a Portè *herba*  
*de pastor* és el nom de la farigola (1959). *Cireretes de*  
*pastor* a Estaon de Cardós; *bosses de pastor*, veg. les  
dades de Serradell (*Sota Terra*). Cf. la monografia «*Els*  
*Pastors i la Música*» de R. Violant i Simorra (Pallars),  
c. 1953.

*Estar a punt de pastora mia*, frase feta mallorquina,  
que he llegit diverses vegades en textos populars i en  
escriptors de l'illa, i que intriga pel seu origen i sen-  
tit propi; la recull el DAG. (no els DFgra. ni DAMen.)  
sense explicar-la; no en tinc a mà altres testimonis que  
un que lleigeixo en les *Rond. Mall.* d'AMAlcover: «Tot  
ja estava a *punt de pastora mia*, i lo endemà dematí  
se va fer es casament», 1897 (ed. 1934, II, 33); i «sa  
capella està a *punt de pastora mia*» en La Ignorància  
[1884] que pot ser del mateix Alcover (i s. v. *punt*  
cita *AlcM* «una possessió a *punt de pastora mia*»,  
PdAPenya). *AlcM* ens informa que també és frase me-  
norquina, i per tant hem de creure que la definició  
que en dóna, més aviat vaga, «estar una cosa en la  
millor disposició, en l'estat més perfecte», ve d'En  
Moll, i correspon al sentit en què es pren a Menorca.

Però l'ús d'AMAlcover, més clarament en el primer  
cas, potser també en el segon cas, sembla indicar que  
vol dir 'a punt per al casament' (o en general per a la  
unió d'home i dona?) Tenint en compte la frase co-  
muna (ja Belv., Lab., DAG.) «la primera, *pastora*; la  
segona, senyora», aplicades al primer i el segon amor,  
o al primer i segon matrimoni, i interpretant-ho a la  
llum de dites com la castellana «contigo, pan y ce-  
bolla», havia vingut jo a sospitar —sobretot tenint en